

was hij „omgord met een linnen lijfrok”. Dit zou dan een priesterlijk gewaad zijn. Door dit te dragen zou hij zich als Aäronietisch priester hebben aangesteld. We betwijfelen echter of „linnen lijfrok” beslist een priesterlijk gewaad moet aanduiden. In het hoofdstuk over de priesterkleding, Ex. 28, wordt wel de lijfrok, de ephod, genoemd, doch niet een linnen ephod. Wel linnen „broeken”. De combinatie linnen lijfrok komt trouwens maar zelden voor. Behalve in het onderhavige geval (gelijkluidende plaats: 1 Kron. 15:27) slechts tweemaal. In de eerste plaats wordt van den jongen Samuël gezegd, dat hij zulk een kleedingsluk draagt. (1 Sam. 2:18.) Dit is een ongeschikte plaats om te bewijzen, dat het een priesterlijk kleed was, aangezien Samuël wel niet uit priesterlijken stam en stand geboortig was. In de tweede plaats komt de uitdrukking linnen lijfrok voor in 1 Sam. 22:18. Hier betreft het wel priesters, de vijf-entachtig, die Doeg doodde. Wanneer echter gezegd wordt „mannen, die den linnen lijfrok droegen”, dan behoeft dat niet te betekenen, dat ze priesters waren. Dat weet de lezer wel. Het kan er ook evengoed aan toegevoegd zijn om op hun weerloosheid de aandacht te vestigen. De linnen ephod is het gewaad van den eenvoud, der pretentieloosheid. Zoo ook droeg David het, getuige zijn gesprek met Michal na de opvoering van de ark.

Wat van offeren gezegd is, dat elk het mocht doen, geldt nog sterker van zegenen. Ook Jozua, om één voorbeeld te noemen, heeft het volk gezegend. (Jez. 22:6.) Nog minder kan het feit, dat koningen voor het volk gebeden hebben, bewijzen dat ze zich priesterlijke rechten aanmaten. Het officiële priesterschap heeft niet alle particuliere uitingen van godsvrucht verdrongen!

Sterker schijnt het bewijs, dat David zijn zonen wijdde tot priesters. Het gaat o.i. niet aan, gelijk de statenvertalers doen, het woord kohen hier te nemen in den zin van prins, ook al geeft 1 Kron. 18:17, de zonen van David waren de eersten aan de hand des konings, daar aanleiding toe. Het beroep op Gen. 41:45 gaat niet op. Waarom zou Potifera geen priester geweest kunnen zijn? Evenmin het beroep op II Sam. 20:26, al bevremdt het ook ons, dat we hier een Jariet, dus iemand uit den stam van Manasse (cf. Num. 32:41) n.l. Ira als priester ontmoeten. Onmiddellijk daarvoor is het woord kohen nog aanduiding voor de legitieme priesters. We moeten het feit aanvaarden, dat tot tweemaal toe personen, die niet uit den stam van Levi zijn, als priesters genoemd worden, n.l. Ira en de zonen van David. Misschien was ook Zabud zulk een priester. Dat echter Davids zonen vervangen werden door Ira (men vergel. II Sam. 8:16—18 met 20:23—26) pleit niet voor de meening, dat David zijn zonen tot priesters aanstelde om daarmee recht te doen gelden op het legitieme priesterschap. Veeleer zien we hier een bewijs van nog nalevend vóór-Aäronietisch priesterschap (Ex. 19:22, 24) dat verdween bij de ordening des rijks en bij het gereed komen van den tempel te Jeruzalem.

Voorts achten we het feit dat de koning, blijkens II Kon. 11:14, een bijzondere plaats had in den tempel eer een koninklijk voorrecht, dan een priesterlijk recht te zijn.

Dat vervolgens de priesters worden genoemd in de lijsten der Koninklijke ambtenaren laat zich verklaren uit het feit, dat het priesterschap is ingesteld voor het volk als geheel. Staatskundige en godsdienstige gemeenschap vallen in Israël samen. De tempeldienst, dien de priesters moesten verrichten, is niet voor hen, die „aan godsdienst doen” maar voor het volk als volk. Dat komt overeen met de toestanden bij andere oude oosterse volken. Een volk heeft een religie en omdat men tot het volk behoort, hangt men ook de volksreligie aan. („Ketterij” is zeer zeldzaam in de antieke wereld.) Vloet hier echter voor de andere volken uit voort, dat de priesters staatsambtenaren, dat is naar het antieke staatsbegrip koninklijke ambtenaren, zijn, dát is in Israël niet het geval. In de theocratie staan koning en priester naast elkaar als bekleed met door God ingestelde ambten.

Wat ten slotte Jeremia en Ezechiël in dezen zouden gezegd hebben, geldt, gelijk ook Gunkel zelf erkent, van den koning der toekomst. Deze uitspraken moeten dus eschatologisch worden genomen.

Er is dus geen sprake van een oorspronkelijk samenvallen van het koningschap en het priesterschap van den cultus, dus ook niet van een later uiteengaan dier twee, waartegen Psalm 110 zou zijn ingegaan. Deze psalm bepleit dan ook niet de handhaving van een bestaanden toestand, doch voorzegt een nieuwen toestand. Niet het priesterschap van Aäron zal de koning verkrijgen, maar een ander. Dat is het nieuwe. Doch ook dat nieuwe is herstelling van iets van vroeger: het is immers ook bij Melchizedek!

J. H. KROEZE.

UIT DE SCHRIFT

Honger . . . eten.

Ik verga van honger. . . en laat ons eten.
Luc. 15:17 en 23.

Een bittere klacht . . . en een vroolijk feestwoord!

Hooren die wel bij elkaar?
Ja, want ze worden beluisterd uit eenzelfde gezinsverband, dat wel gehavend, maar niet losgescheurd is. De klacht is van den weggerisden zoon; en de noodiging tot den disch komt van den thuisgebleven vader. Ze waren door de zonde gescheiden, maar de roep van het bloed was gehoord in het verre, vreemde land en werd gehoorzaamd; liefde bleef lokken en wakte wederkeer, met berouw en levensvernieuwing.

Herdersarmen gingen wijd open voor een afgedwaald schaap.

Die Herder is de hemelsche Vader en Zijn zoekende kinderen roepen „broeders”.

De Kerk evangeliseert, ook bij zwijntroggen „in verre landen”, die misschien dichtbij blijken te liggen, in uw stad, in uw dorp.

Eens was die zoon heengetrokken, de wijde verleidelijke wereld in. Toen was hij weldoorvoed, keurig gekleed, en aan zijn gordel hing een geldzak vol goud. Hij had het thuis best gehad; steeds overvloed, nooit gebrek. Er was van alles, en hij kreeg van alles. Maar dat laat hij achter. Hij is rijk met zijn uitbetaald erfdeel, hij wil eigen baas zijn, en eigen wegen gaan. Nu, hij heeft op zijn reizen ook geen gebrek geleden; dat hoefde niet; hij kon betalen; hij leefde vroolijk en prachtig, overdadig. Fijne maaltijden, keur van edele spijzen; schuimende bekers. Zijn leven was één feest. Zijn beurs was er goed voor, het kon er af, voor hem zelf en voor zijn genooden: prettige vrienden, lachende vriendinnen, stralend van schoonheid en jeugd. Het leven lokt; de vader is ver; ook het vaderhuis; maar hij is nog niets tekort gekomen. Laat zijn saai broer thuis maar ordelijk eten en de knechts commandeeren in het grijze, eenvormige leven van allen-dag-eender; hij houdt van smullen en snoelen, van fuiven en feesten, van lied en gezang, van vrienden en vrouwen, van dans en deining.

Hij kan nu eindelijk ademhalen, zweigen in zijn vrijheid.

Doch spoedig werd alles anders: toen kwamen, nadat 't laatste goudstuk op was, de troosteloze gedachten en de troosteloze dagen: alles verteerd! Zijn goed doorgebracht; de buidel leeg; en tot overmaat van ramp groote hongersnood „in dit land”; hij begon gebrek te lijden; een burger heeft een baantje voor hem, maar welk een!

Zwijnen hoeden, voor minder dan hongerloos.

Fenzaam is hij nu, de vrienden en de vriendinnen zijn weg; de leeg buidel maakte scheiding; niemand heeft medelijden; de zwijnen slobberen uit hun trog; hij, de vroeger deftige boerenzoon, is jaloersch op hun drif; hij rekt zijn moc-gefeest, uitgemergeld, hongerig lichaam, hij geeuwt van honger, hij schreeuwt van honger. Hij heeft niets meer. De knechts van mijn vader (ja, hij heeft nog een vader!) hebben overvloed van brood. Ik verga van honger!

Arme jongen, waarom hebt ge uw geld uitgewogen voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan?

Die honger kwam op uit zijn lichaam. Of, moet ik zeggen: uit zijn ziel? Want als hij niet gezondigd had, veel en lang, dan had hij nu geen honger; want thuis bij Vader, daar was spijs; maar die heeft hij versmaad. Nu heeft hij er geen recht meer op, want hij heeft al zijn goed opgemaakt, doorgebracht. Zijn zonde staat als een muur tussen den zwijntrog en het vaderhuis.

Maar die zonde beweent hij nu met bittere tranen. Die wil hij gaan belijden aan zijn vader.

Hij heeft honger, maar de Vader heeft spijs, en, als de zoon tot zichzelf komt, dan komt hij ook tot den Vader. Wat zal hij geleden hebben onderweg: ik verga van honger!

Maar de Vader wachtte hem, was ook voor hem meer dan ooit vader, drukte hem aan zijn hart, vergaf zijn zonde, beval de knechten 't gemeste kalf te slachten; hij noodt den boetvaardigen, weergekeerden zoon: eet! en zij eten met hem, de vader en de knechten; hij eet wat hij in lang niet geproefd heeft, en maakt mee wat hij in lang niet heeft bijgewoond; feest, maaltijd, gezang, gerei; maar alles zoo anders dan op zijn reisfeestlijnen, zoo zuiver nu, zoo verheven, zoo rein, zoo echt!!

De Kerk is de moeder der geloovigen; en tevens heeft zij een taak namens den Vader uit de gelijkenis ten opzichte dergenen die van Hem en van haar wegtrokken, afvallig werden, de wereld kozen, de band met haar, met Hem doorsneden. Jongeren en ouderen die hun brief van scheiding vroegen, zich onttrokken, het vroolijke leven indartelden, terecht kwamen in een vergelegen land, ver van de Kerk. De Kerk wacht, waakt, roept; zij heeft alles wat de wereld mist; want ach, de afvallige komt ten slotte, na al zijn vrijheid genoten te hebben, terecht in een land van hongersnood,

zoo al niet voor zijn lichaam, dan toch voor zijn ziel; en hij klaagt: ik verga van honger!

De Kerk heeft brood, dat het arme hart kan voeden en verzadigen.

Als die honger een ziel pijnigt en bij den zondaar wekt: honger naar de gerechtigheid, dan mag de Kerk in den naam van den hemelschen Vader aan dezulken prediken: tusschen uw honger en Gods spijs staat scheidend uw zonde; bekeert u, opdat ge niet eenwig hongert; belijd voor uw Vader: ik heb gezondigd; ik ben niet waard uw zoon genaamd te worden; keer weder tot het vaderhart en tot het vaderhuis.

Zalig, wie zoo hongeren en door de hand der zoekende, evangeliserende kerk teruggedleid worden tot het broodhuis van Christus, waar de vreugd en het lied is over den zondaar die zich bekeert, over den verloren zoon die gevonden werd; waar spijs is voor hongerigen en de blijde noodiging gehoord wordt: laat ons eten en vroolijk zijn.

F. C. M.

KERKELUK LEVEN

Reisindraken. (II.)

De Oudejaarsavond aan boord.

In Nederland zijn op het oogenblik de duizenden bijeen voor den dienst des Woords, en der gebaden. Misschien zijn er niet veel „gelegenheden”, waarbij in deze verbinding ook die laatste woorden onwillekeurig den nadruk krijgen; want erg vaak is dat onder ons niet het geval; zelfs in bidstonden denken velen eerst en meest aan de preek, als voornaamste programmpunt. Maar de oudejaarsavond is ook voor hun besef toch wel een avond van gebed bij uitstek; en een dominee, die doorgaans meer een meditatie dan wel een eigenlijke preek brengt, krijgt op dezen avond het gemakkelijkst absolutie voor dit misdrijf, zelfs van de meest overtuigde tegenstanders er van. Hetgeen dan weer bij hen het zwakke punt blootlegt.

Hier aan boord evenwel ontbreekt zelfs deze zeer magere meditatiespijs. Terwille van een Sylvester-dans-avond is de film, die den vorigen dag des avonds aan de passagiers was vertoond, ditmaal naar den middag verplaatst (alle drie klassen krijgen hun film). Wel zal er morgen een kerkdienst zijn; maar dat is niet zoozeer vanwege den nieuwjaarsdag, als wel vanwege de behoefte aan een Zondagsvulling voor wie ze ook in het stichtelijke protestantsche genre zoekt. Voorts is er in den grooten salon een altaar aanwezig voor misbediening (maar de mis ging niet door, toen ik eens ging zien, wegens gebrek aan belangstelling). Ook is er een altaar ter beschikking gesteld voor anglicaansche priesters, als die er zijn en zag ik ook een joodschen dienst aangekondigd. Ik heb niet den moed gehad, daar eens te neuzen. Het aantal der bezoekers zou me anders wel geïnteresseerd hebben, nu we zoo heel veel Joden aan boord hebben. Men ziet op onderscheiden tafels „koshere” menu's, gedrukt, in Duitschen tekst, in plaats van de gewone, die Engelsch zijn; en, onder ons gezegd, ik heb vanavond jaloersche blikken naar de tafel naast me geworpen. De kosjere maaltijd, die daar geserveerd werd, frankfurter worstjes met zuurkool, is „tóch nog beter”. Een blik op het gedrukte menu, steels gewijs, om niemand van deze verdrukten en verjaagden te kwetsen, deed me zien, dat de hebreuwsche letters כשר, die doorgaans op dergelijke menu's prijken, en die men ook wel kent van de vensterramen van winkels met joodsche klanten, hier ontbraken. Onze anders goed geoutilleerde scheepsdrukkerij, die ons zelfs trouw een dagblad bezorgt, „The Ocean Express”, met scheeps- en wereldnieuws, schijnt dus niet over hebreuwsche lettertypen te beschikken; er stond gewoon: kosher. Een bewijs misschien, dat het contingent Joden onder de passagiers in den regel kleiner is dan in de tegenwoordige omstandigheden. Ditmaal vermoedt men dadelijk den invloed van Hitler, en zijn nazi's. Uit tafelsprekken krijgt men al spoedig dienaangaande volkomen zekerheid. Een der passagiers vertelde me, dat hij 98 % van zijn bezittingen kwijt was. Wat een rust overigens, op dezen amerikaanschen bodem vrij uit te mogen spreken.

Ze schamen zich overigens hun afkomst niet, deze kinderen Abrahams. Op dezelfde tafel waar ik het zoeven over had, stond vanmorgen een bus, zoo van den omvang van Verkade's biscuitbussen. Het etiket, dat naar mijn kant toegekeerd was, bevatte niets dan groote hebreuwsche letters.

Ze schamen zich niet, deze zonen Abrahams. En ze vallen op, niet zoozeer door hun uiterlijk als wel door hun ongemamoufde gewoonten. En meer dan één door de waardigheid, waarmee ze hun lot van emigranten dragen. Ik heb dezer dagen vaak gedacht aan de nederlandsche landverhuizers uit de dagen van het zich weer vrijmakende gereformeerde leven.

Deze Joden zijn verjaagd door een antichristelijke klik. Zij hebben, gelukkig, wel begrepen, dat het geen „christenen” waren, die hen bestalen en verjoegen. Maar waar is overigens op dezen oudejaarsavond op dit schip nu eigenlijk de openbaring van het christelijk geloof? Er zijn er onder deze Joden ettelijken, die in Amerika een ander vaderland zoeken, een beter, helaas dan op onderscheiden punten dat andere gebleken is te zijn, waarvan zij uitgegaan zijn. Maar waar openbaart zich het christendom op dezen geweldigen stoep

mer? Kerst-
ja. Voorts
„Columbia”,
Columbus”,
kondigt al
World” (24
natuurl
Christian S
de stem va
Oudejaars
Nu heb I
jaarsavond
Ja, dat is
die krijgt v
Verkiezing,
geboorte, d
weer ge
En dan
van hemel
„natuurlijke
die dan te
zou te re
heusch nog
artikelen
openbar
het laatste
alles gel
dát raan
zich zelf op
in dit leve

Ook van
zal nog een
Oost naar
godsdienst
had om u
dan zeven
van de bes
had rond t
paar violis
afwisselend
hooren bij
het slot ee
van het vr
lied), voor
snijdenis,
tusschen c
Rom. 4.
Behalve
had ingene
af kon zie
ik er wel r
het hoofd
grepen he
inclus, een
teels in,
't Was ook
to doen.
welks ker
gelegd ha
Zeventien

Op de r
men nog
schip de
American
werden ge
en het is
mogen ma
is gerefor
onwillekeu
van de „
ijsberg ges
zich niet
gereforme
is! Van
malige Ka
preek, in
en de Ar
drinken,
ondergang
de zijde v
om van w
zwijgen, l
Beljeland

Ik verm
behaald u
verklaard
hebben, i
goede per
„Titanic”
de oorzaak
in plaats
onze hui
helderzien
Gods te v
te hebben
achteraan
ook groote
meenden
bare zond
doch in
publiek de
dat alle
voudigen,
geen kwa
die toch w
zwaar ruf
en die we